

**Hela Sverige
ska leva!**

**Februari 2009
Landsbygdsutveckling och
EU-program 2007-2013**

Nya möjligheter att utveckla landsbygden!

Med EU:s nya budgetperiod, 2007-2013, sammanfaller lanseringen av en rad fleråriga program. Genom programmen finns många möjligheter att arbeta med utveckling av den svenska landsbygden.

Programmen syftar till att stödja arbetet för hållbar utveckling och tillväxt i hela Europa. Inför denna period har EU tryckt extra på insatser som ska bidra till att öka Europas globala konkurrenskraft genom entreprenörskap och innovationer som skapar tillväxt och sysselsättning. Programmen är omfattande i såväl

budget som omfång, allt från restaurering av fågelreservat till forskning inom rymdteknik kan få stöd. I detta informationsblad kan du läsa mer om landsbygdsprogrammet och strukturfonderna, som är viktiga att känna till för dig som vill vara med och utveckla den svenska landsbygden.

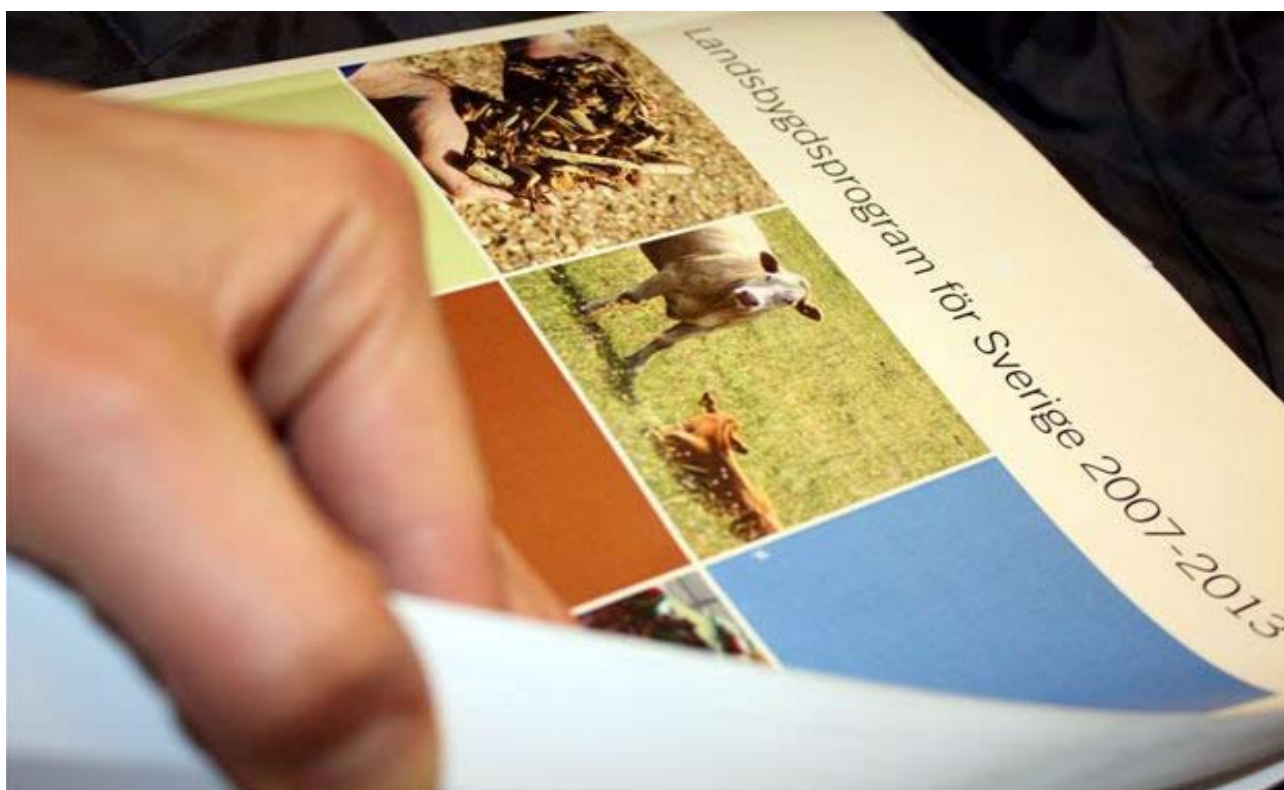

Foto: Jessica Haggård

Landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet vänder sig till alla som vill ägna sig åt landsbygdsutveckling eller näringsverksamhet på landsbygden. För ideella föreningar finns goda möjligheter att genom landsbygdsprogrammet förverkliga sina idéer.

Landsbygdsutvecklingen spelar en allt större roll i arbetet med att hjälpa landsbygdsområden att möta nya ekonomiska, sociala och ekologiska utmaningar. I Sverige finns sedan 2007 landsbygdsprogrammet antaget. Programmet ska främja tillväxt, konkurrenskraft, företagande och sysselsättning, och har dessutom höga ambitioner för miljön. Lokalt engagemang i landsbygdens utveckling ska också uppmuntras. Allt detta ska återspeglas i de stödformer som ingår i programmet. Programmet har en budget på drygt 35 miljarder kronor totalt för programperioden eller cirka fem miljarder per år. Programmet finansieras ungefär till hälften av EU. Sverige har valt att satsa mest på olika miljöersättningar – 75 procent av den totala budgeten för landsbygdsprogrammet går till sådana åtgärder. Återstående 25 procent ska användas för att gynna företagande, konkurrenskraft, diversifiering och livskvalitet på landsbygden. Ett syfte med landsbygdsprogrammet är att olika aktörer på landsbygden ska samarbeta mera för

att driva på utvecklingen i just deras hembygd. Därför finns Leadermetoden. Leader är alltså inte en egen stödform, utan ett sätt att tillämpa en del av stöden i landsbygdsprogrammet.

Diversifiering och förbättrad livskvalitet, axel 3

För ideella föreningar finns stora möjligheter att söka projekt som bidrar till landsbygdsutveckling. Framför allt inom det område i landsbygdsprogrammet som handlar om diversifiering av ekonomin och förbättrad livskvalitet (axel 3). Projektmedlen är uppdelade på två typer av stöd och kan sökas antingen som företagsstöd eller som projektstöd. Om du är en enskild företagare ska du söka företagsstöd medan organisationer och andra aktörer som vill bedriva projektrelaterad verksamhet ska söka projektstöd. Företagsstöd kan du läsa mer om på din länsstyrelses eller på Jordbruksverkets webbplats.

Projektstöd en möjlighet till landsbygdsutveckling

Projektstöd kan sökas av privatpersoner, företag, ideella föreningar med flera hos länsstyrelsen för kostnader som uppstår när du startar och driver projekt. Det viktiga när du söker projektstöd är att resultatet av ditt projekt kommer flera till nytta. Ta kontakt med din länsstyrelse

Fortsättning på nästa sida

Exempel på aktiviteter som kan få projektstöd

- förnya och utveckla bygden och ge bättre möjligheter för boende, sysselsättning och företagande
- stödja entreprenörskap och utveckla företag på landsbygden med färre än tio årsarbetskrafter
- främja landsbygdsturism
- utveckla och förstärka service, samt fritids- och kulturaktiviteter på landsbygden
- utveckla och bevara natur- och kulturarvet
- främja samarbete mellan producenter inom de gröna näringarna, förädlingsledet och forskningen för att utveckla nya produkter med mera
- utveckla annan verksamhet än primärproduktion inom de jordbruk, trädgård och renskötsel
- planera och projektera lokala infrastruktur, till exempel mindre vägar och energianläggningar
- utbilda och informera om lokala Leader strategier
- anordna kompetensutveckling
- anordna rådgivning om tvärvillkor och arbetsskydd

Fyra områden i landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet är uppdelat i fyra områden, så kallade axlar. Målen och inriktningarna för axlarna är gemensamma inom hela EU. För ideella föreningar är det framförallt axel 3 och axel 4 (Leader) som berörs.

Axel 1 – Ökad konkurrenskraft
Berörda sektorer är jordbruk, skogs-

bruk, rennäring, livsmedelsproduktion och förädling av jord- och skogsprodukter. För mer information om stöd villkoren se www.sjv.se

Axel 2 – Förvalta naturresurser

För att uppnå en hållbar utveckling måste jordbruket, skogsbruket och renskötseln bedrivas på ett sätt som bevarar och förstärker ett attraktivt landskap med höga natur- och kulturvärlden. För mer information om stöd villkoren se: www.sjv.se

Axel 3 – Diversifiering och livskvalitet

Att ta tillvara de ekonomiska utvecklingsmöjligheterna på landsbygden kan bidra till en förstärkning av landsbygdens näringsliv.

Axel 4 – Leader

En arbetsmetod för att ta tillvara lokalt engagemang och kunskap och som medverkar till att nå målen i landsbygdsprogrammet.

Fortsättning från föregående sida och berörd handläggare redan tidigt i processen med ansökan för mer information innan du påbörjar ifyllandet av ansökningsblanketter. För mindre och lokala projekt hänvisar de flesta länsstyrelser istället till något av Leaderprogrammen i länet. Därför kan du, om du är verksam i ett Leaderområde, också söka projektstöd via Leader.

Leader – lokalt engagemang och kunskap

Leader kan hjälpa till att förverkliga idéer som finns kring landsbygdsutvecklingen i just ert område. Gärna ett projekt som kan genomföras som ett samarbete mellan privat, offentlig och ideell sektor. I flertalet landsbygdsområden i landet har Leaderområden bildats där partnerskap mellan offentlig, ideell och privat sektor har inrättats. I varje Leaderområde finns en lokal aktionsgrupp LAG (Leaderområdets styrelse) som avgör vilka projekt som ska stödjas. För att din projektidé ska kunna få stöd måste den överrensstämmas med den strategi (Leaderplan) som finns framtagen för varje Leaderområde. Projektiden måste också bidra med att uppfylla något av målen inom de olika axlarna i landsbygdsprogrammet. För att ansöka om ett Leaderprojekt ska du vända dig till det lokala Leaderkontoret. Besök gärna Leaderkontorens hemsidor för att veta vad som gäller i just ditt Leaderområde.

Foto: Johanna Melkersson

Mer om Leader kan du läsa i informationsbladet *Landsbygdsutveckling och Leader*.

EU:s strukturfonder

Strukturfonderna är det samlade namnet på regionalfonden, socialfonden och sammanhållningsfonden. Tillsammans förfogar fonderna över cirka en tredjedel av EU:s totala budget.

Syftet med strukturfonderna är att minska skillnaderna mellan olika regioners utvecklingsnivå och öka den ekonomiska och sociala sammanhållningen mellan nationerna i EU. För perioden 2007–2013 finns tre nya mål för sammanhållningspolitiken. Sverige kan få stöd för arbete inom två av dem; Mål 2 – *Regional konkurrenskraft och sysselsättning* och Mål 3 – *Territoriellt samarbete*.

Strukturfonderna i Sverige

För nuvarande programperiod har Sverige tilldelats cirka 15 miljarder kronor i strukturfondsmedel. Ungefär 13 miljarder kronor kommer att satsas på insatser inom målet *Regional konkurrenskraft och sysselsättning* och ungefär två miljarder satsas i stöd för målet *Territoriellt samarbete*. Strukturfondsmedel kräver nationell medfinansiering. Summan varierar men är i de flesta fall lika stor som strukturfondsstödet och består alltid av nationella offentliga medel.

Strukturfondsarbetet i Sverige finansieras av de två strukturfonderna:

- Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)
- Europeiska socialfonden (ESF)

Byarörelsen och Strukturfonderna

Möjligheten att dra nytta av medlen i regionalfonden och socialfonden är sannolikt genom att samarbeta i större projekt och ramprogram. Är du intresserad? Ta kontakt med ditt länsbyggeråd! En projektdatabas över beviljade projekt hittar du på www.nutek.se.

Regional konkurrenskraft och sysselsättning

Sveriges arbete med målet Regional

konkurrenskraft och sysselsättning har delats upp på ett nationellt och åtta regionala strukturfondsprogram. De åtta regionala strukturfondsprogrammen arbetar med de prioriterade insatsområdena innovation och förnyelse samt tillgänglighet. Prioriteringar och åtgärder anpassas till de olika regionernas förutsättningar. För de gleset befolkade områdena i norra Sverige och de tre storstadsområdena tas särskild hänsyn. Nutek (Tillväxtverket, efter den 1 april) är förvaltande myndighet för de regionala strukturfondsprogrammen och de finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Det nationella strukturfondsprogrammet arbetar med det prioriterade insatsområdet kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud. Det finansieras av socialfonden och förvaltas av det Svenska ESF-rådet.

Socialfonden, fyra riktlinjer för Sverige

1. Kompetensutveckling för sysselsatta i syfte att minska risken för arbetslöshet. Målgrupp: anställda och företagare.
2. Otraditionella insatser för personer som står långt från arbetsmarknaden för att få och behålla ett arbete. Målgrupp: arbetslösa och långtidssjukskrivna.
3. Förebygga och motverka diskriminering och utestängning på arbetsmarknaden. Målgrupp: arbetslösa och långtidssjukskrivna.
4. Innovativa insatser för att förebygga långtidssjukskrivningar och underlätta återgång till arbetet för personer som är eller har varit långtidssjukskrivna. Målgrupp: arbetslösa och långtidssjukskrivna.

Territoriellt samarbete (InterReg IV)

De territoriella samarbetsprogrammen är regionala samarbeten i olika former. Syftet med territoriella sam-

Fortsättning på nästa sida

Fortsättning från föregående sida
arbeten är att skapa gynnsamma för-
utsättningar för ökad sysselsättning
och konkurrenskraft i regioner. Det
finns tre olika sorters samarbeten.

Gränsöverskridande program

Det gränsöverskridande samar-
betet sker mellan gränsregioner som
fysiskt gränsar till varandra. Syftet
är att genom aktiva och strategiska
åtgärder utveckla en attraktiv gräns-
region.

Transnationella program

I de transnationella programmen
sker samarbeten i större angränsande
områden. De kan innefatta regioner
eller hela nationer.

Interregionala program

Det interregionala programmet är
europatäckande. Regioner från hela
EU, Norge och Schweiz kan ingå i
programmets projekt. Tonvikt för
samarbetet läggs vid erfarenhetsut-
byte och nätverksbyggande.

Åtta regionala kontor

Nutek med ansvar för regionalfon-
dens program har ett kontor i varje
region (se kartan) och som bygger
på EU:s regionala områdesindelning
för statistik, de så kallade NUTS
II. De regionala kontoren ansvarar
för förvaltning och utbetalning för
respektive område. För att underlätta
samordningen finns även ESF-rådets
regionala kontor i anslutning till
Nutek. Regionkontoren finns på föl-
jande orter: Luleå, Östersund, Gävle,
Örebro, Stockholm, Jönköping,
Göteborg och Malmö.

Vill du veta mer? Kontakta gärna:

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva

www.helasverige.se
Stortorget 7
111 29 Stockholm
Telefon: 08-24 13 50

Länsbygderåden

Kontaktuppgifter till alla läns-
bygderåd hittar du samlade på
www.helasverige.se

Övervakningskommittéerna för Strukturfondsprogrammen

Representanter från riksorganisatio-
nen Hela Sverige ska leva i över-
vakningskommittéerna för Struktur-
fondsprogrammen.

Regionala fonden

Norra Mellansverige, Östra Mel- lansverige och Stockholm:

Johan Boström, länsbygderådet
Dalarna. E-post: johan.bostrom@
mora.se

Övre Norrland och Mellersta Norrland:

Åse Blombäck, länsbygderådet
Norrbottnen. E-post: 0923670326@
telia.com

Mer information om lands- bygdsprogrammet och Leader hittar du här:

Jordbruksverket

www.sjv.se och under ”stöd till
landsbygden”

Landsbygdsnätverket

www.landsbygdsnatverket.se

Sveriges länsstyrelser

Samlingsportal: www.lst.se

Leaderkontoren

Kontaktuppgifter till godkända
Leaderkontor finns samlade hos SJV
och Landsbygdsnätverket.

www.leaderplus.se

Information från förra Leaderperi-
oden innehåller bland annat projekt-
databas.

www.u-land.se

Föreningen Ung på landsbygden,
Ungdomsnätverket inom Leader.

Regionala utvecklingsfonden Västsvrige, Småland och Öarna samt Skåne-Blekinge

Lars Carlsson, länsbygderådet Öre-
bro. E-post: lc.jerle@telia.com

Socialfonden

Jan Runfors, länsbygderådet Stock-
holm. E-post: jan.runfors@farsta.
stockholm.se

Övervakningskommittén för Landsbygdsprogrammet

Representanter från riksorganisatio-
nen Hela Sverige ska leva i över-
vakningskommittén för Landsbygdspro-
grammet.

Ingegerd Petersson, HSSL styrelsen.
E-post: ingeagerd.petersson@sv.se

Stig Hansson, länsbygderådet Got-
land. E-post: stig.hansson@i.lrf.se

Mer information om struk- turfonderna:

Socialfonden

Svenska ESF-rådet: www.esf.se

Regionalfonden och europeiskt territoriellt samarbete

Nutek (Tillväxtverket från 1 april):
www.nutek.se

Regionalfondslinjen

Information till dig som har frågor
om EU:s regionala strukturfonder.
Öppet vardagar 9.00–12.00 och
13.00–15.00

Telefon: 08-6819150

E-post: regionalfonden@nutek.se

Informationsbladet har tillkommit genom
finansiering från Landsbygdsnätverket